

Jména prostředků (nomina instrumenti)

změna lexikální třídy: V → N
strukturní význam: "instrument k *Vování*"
gramatické vlastnosti: [-Anim]

(1)

drtič ,instrument k drcení‘, škrabka ,instrument ke škrabání‘, počítadlo ,instrument k počítání‘

slovotvorné typy:

masc.: [[V]č]_N, [[V]ák]_N

fem.: [[V]k]_N

neu.: [[V]dl]_N

(2a)

[nosi]_V → [[nosi]_{vč}]_N, [drti]_V → [[drti]_{vč}]_N, [záři]_V → [[záři]_{vč}]_N, [děrova]_V → [[děrova]_{vč}]_N

(2b)

[suš]_V → [[suš]_{vák}]_N, [drž]_V → [[drž]_{vák}]_N, [pad]_V → [[pad]_{vák}]_N, [hoř]_V → [[hoř]_{vák}]_N,

(2c)

[zapál]_V → [[zapál]_{vka}]_N, [přepřav]_V → [[přepřav]_{vka}]_N, [nalév]_V → [[nalév]_{vka}]_N

(2d)

[vysíla]_V → [[[vysíla]_{vč}]_{ka}]_N, [lešti]_V → [[[lešti]_{vč}]_{ka}]_N, [prohlíže]_V → [[[prohlíže]_{vč}]_{ka}]_N

(2e)

[léta]_V → [[léta]_{vdlo}]_N, [plati]_V → [[plati]_{vdlo}]_N, [lepi]_V → [[lepi]_{vdlo}]_N, [lepi]_V → [[rozpouště]_{vdlo}]_N

→ **derivace z kořene vs. derivace z infinitivního kmene**

(2a, d, e) derivace z kmene → před sufixem je tematický vokál

(2b, c) derivace z kořene → sufix následuje bezprostředně za kořenem

distribuce sufixů a jejich vlastnosti:

(3)

sběrač – sběračka, vysílač – vysílačka, počítač – počítačka, drtič – drtička, sušič - sušička – sušák

→ **slovotvorná synonyma**

valence báзовých V a valence prostředkových N:

(4)

střešní nosič kol/na kola

otvírák konzerv/na konzervy

sběrač golfových míčků/na golfové míčky

drtič tablet/na tablety

leštička fotografií/na fotografie

tranzitivní V → **Objekt se realizuje formou Gen** (adnominální genitiv) nebo frází **na + Acc** (x činitelská N – jen Gen)

(4a)

Živí se jako sběrač golfových míčků/*na golfové míčky.

Pracovala jako leštička fotografií/*na fotografie.

(5)

granáto/kulo/medo/mino/raketo/světlo/teplo...met

časo/hladino/hloubko/kroko/otáčko/plyno/průtok/silo/srážko...měř

křovino/rouro/trubko...řez

kouřo/mléko/močo/nafto/paro/penězo/plyno...vod

verbální kompozita → Obj se realizuje jako 1. člen kompozita

(6)

*plynovod plynu vs. plynovod zemního plynu/svítiplynu

*vodovod vody vs. vodovod pitné vody/minerální vody